سند اختتامیه چیست؟ + انواع و مراحل ثبت آن

سند اختتامیه یکی از اسناد مالی مهم در بخش مالی هر شرکت تجاری است که نقش کلیدی در شفاف‌سازی درصد سود و زیان شرکت دارد. این سند که از مراحل خاصی پیروی می‌کند، آخرین سند ثبت‌شده در یک دوره مالی است. به عبارت بهتر، چرخه حسابداری شامل عملیاتی است که در هر دوره مالی تکرار می‌شود. این چرخه با ثبت سند افتتاحیه آغاز می‌شود و با جمع‌آوری اطلاعات مالی و ثبت تمام معاملات ادامه می‌یابد. سپس ترازنامه‌ها آماده و سود و زیان محاسبه می‌شود. در نهایت، با بستن حساب‌های موقت و دائمی کردن آن‌ها، چرخه با ثبت سند اختتامیه به پایان می‌رسد. در ادامه مقاله، به بررسی دقیق‌تر این سند و آموزش کامل نحوه ثبت آن می‌پردازیم.

نرم افزار حسابداری شرکتی دیدگاه چارگون با هدف ارائه بالاترین سطح انعطاف‌پذیری در پیاده‌سازی ساختار کدینگ حسابداری طراحی شده است.

سند اختتامیه چیست؟

سند اختتامیه یکی از انواع اسناد حسابداری است که در پایان سال مالی ثبت می‌شود. قبل از ثبت این سند، حساب‌های موقت باید به طور کامل بسته شوند. این حساب‌ها شامل حساب‌های خرید، فروش، درآمد، هزینه و بهای تمام شده هستند. با ثبت سند اختتامیه، دیگر امکان ثبت اسناد حسابداری جدید در آن سال مالی وجود ندارد. با انجام اصلاحات لازم روی تمامی اسناد حسابداری موقت و انتقال آن‌ها به دفاتر کل، مانده‌حساب در این دفاتر به صفر می‌رسد و یک تراز آزمایشی شامل حساب‌های دائمی تهیه می‌شود. لازم به ذکر است قبل از بسته شدن سند اختتامیه، باید تمامی حساب‌های موقت بسته شوند.

لزوم ثبت سند اختتامیه و بستن حساب‌ها در پایان دوره مالی

ثبت سند اختتامیه در حسابداری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در پایان هر دوره مالی باید انجام شود. بستن حساب‌ها در طول دوره مالی می‌تواند به دلایل مختلفی انجام شود. به عنوان مثال، ممکن است حساب برخی از مشتریان بسته شود. فرض کنید یکی از مشتریان شرکت ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال به شرکت بدهکار است اما شرکت تصمیم می‌گیرد این مبلغ را به عنوان تخفیف برای مشتری در نظر بگیرد. در این صورت، حساب دریافتنی شرکت به مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال کاهش و حساب تخفیف فروش‌ها نیز به همین مقدار افزایش می‌یابد و حساب مشتری بسته می‌شود.

در پایان هر دوره مالی، برای بستن حساب‌های دوره جاری و آغاز دوره مالی جدید، باید سند اختتامیه ثبت شود. این سند، تمام حساب‌های موقت را بسته و به حساب‌های دائمی منتقل می‌کند؛ این امر باعث می‌شود ترازنامه و صورت‌های مالی دقیق و کاملی برای دوره جدید فراهم شود. بدون ثبت سند اختتامیه، امکان شروع دوره مالی جدید در سیستم حسابداری وجود ندارد، بنابراین این اقدام برای هر سازمانی ضروری است.

زمان ثبت سند اختتامیه

گاهی اوقات لازم است حساب‌های مشتریان طی دوره مالی یا در پایان دوره مالی بسته شوند. در ادامه هر یک از این موارد را به تفصیل توضیح می‌دهیم:

طی دوره مالی

در برخی موارد، به دلایلی مانند پرداخت نشدن بدهی یا قطع همکاری، حساب‌های مشتریان نیاز به بستن دارند. با این شرایط، ممکن است با ارائه تخفیف به مانده حساب مشتری، حساب وی در طول سال مالی بسته شود. در این موارد، مانده بدهی مشتریان باید به عنوان مطالبات سوخت‌شده ثبت شود یا در سرفصل‌های متناسب قرار بگیرد.

پایان دوره مالی

در پایان دوره مالی، برای مشخص کردن سود و زیان شرکت و انتقال ماندهحساب‌های دائم به سال مالی بعد، باید سند اختتامیه ثبت شود. تمامی حساب‌های موقت باید بسته شوند و مانده آن‌ها به حساب‌های دائم منتقل شود. سپس مانده همه حساب‌های دائم بسته و به صورت افتتاحیه به سال بعد منتقل می‌شود. ثبت مانده حساب‌ها در سند اختتامیه کاملاً برعکس سند افتتاحیه است؛ به این معنا که در سند اختتامیه، مانده بانک‌ها بستانکار می‌شوند.

در هر دو مورد، انجام اصلاحات لازم و ثبت مانده حساب‌ها در دفاتر کل به طور صحیح و دقیق اهمیت دارد تا حساب‌ها به درستی بسته شوند و اطلاعات مالی شفاف و کامل باشند.

انواع سند اختتامیه حسابداری

در پایان هر دوره مالی، شرکت‌ها و سازمان‌ها ملزم به بستن حساب‌های خود و تهیه

گزارش‌های مالی نهایی هستند. این فرآیند به منظور تعیین دقیق سود و زیان، بررسی وضعیت مالی و انتقال مانده‌حساب‌ها به دوره مالی بعدی انجام می‌شود. اسناد اختتامیه حسابداری به سه دسته کلی تقسیم می‌شوند: اسناد موقت، اسناد دائم و اسناد مخلوط. در ادامه مطلب به بررسی این موارد و نحوه بستن حساب‌ها خواهیم پرداخت.

سندهای موقت

حساب موقت به حسابی گفته می‌شود که مانده آن در پایان دوره مالی به دوره بعد منتقل نمی‌شود. این حساب‌ها عمدتاً با درآمدها و هزینه‌ها ارتباط دارند و در پایان هر دوره مالی بسته می‌شوند. برخلاف حساب‌های دائمی، حساب‌های موقت به دوره مالی بعد منتقل نمی‌شوند. این حساب‌ها جزء اصلی گزارش سود و زیان شرکت و تعیین‌کننده عملکرد مالی یک دوره مالی مشخص هستند. آب‌بها، برق، گاز، حقوق و دستمزد، هزینه‌های تبلیغات و بازاریابی، فروش محصولات یا خدمات، درآمدهای جانبی حاصل از فعالیت‌های تجاری، همه مثال‌هایی از انواع سندهای موقت هستند.

سندهای دائم

حساب‌های دائمی به حساب‌هایی اطلاق می‌شود که مانده آن‌ها به دوره مالی بعد منتقل می‌شود. این حساب‌ها نشان‌دهنده وضعیت مالی شرکت در پایان دوره مالی هستند و شامل دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام می‌شوند. بستن حساب‌های دائمی به معنی انتقال مانده آن‌ها به دوره مالی بعدی است تا بتوان ترازنامه مالی دقیق‌تری برای سال مالی آینده تهیه کرد. در واقع حساب‌های دائمی در ترازنامه شرکت نمایش داده می‌شوند و مبنای تصمیم‌گیری‌های مالی آینده قرار می‌گیرند. برخی از نمونه‌های این نوع

سند عبارتند از:

- **دارایی‌ها:** موجودی نقد، موجودی بانک، حساب‌های دریافتنی، اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات
- **بدهی‌ها:** وام‌های دریافتنی، حساب‌های پرداختنی، بدهی‌های بلندمدت
- **حقوق صاحبان سهام:** سرمایه اولیه، سود و زیان انباشته، اندوخته‌های قانونی

سندهای مخلوط

حساب‌های مخلوط، ترکیبی از حساب‌های دائمی و موقت هستند. این حساب‌ها در پایان هر دوره مالی به دو بخش تقسیم می‌شوند: بخشی که به عنوان حساب موقت بسته می‌شود و بخشی که به دوره مالی بعد منتقل می‌شود. حساب‌های مخلوط نیاز به دقت

بیشتری در بستن و انتقال دارند، چرا که باید به درستی بین حساب‌های دائمی و موقت تفکیک شوند. مثال‌هایی از حساب‌های مخلوط:

- **پیش‌پرداخت‌ها:** مثلاً پیش‌پرداخت اجاره که بخشی از آن به عنوان هزینه جاری و بخشی به عنوان دارایی پیش‌پرداختی ثبت می‌شود.
- **پیش‌دریافت‌ها:** مثلاً پیش‌دریافت درآمد که بخشی از آن به عنوان درآمد شناسایی و بخشی به عنوان بدهی جاری ثبت می‌شود.

مراحل ثبت سند اختتامیه حسابداری

در پایان سال مالی، برای بستن حساب‌ها و ثبت سند اختتامیه، باید به یک سری اصول و مراحل خاص توجه کرد. این مراحل به شرح زیر است:

بستن حساب‌های موقت

در قسمت قبل توضیح دادیم که حساب‌های موقت به حساب‌هایی اطلاق می‌شود که به دوره مالی خاصی مربوط هستند و قابلیت انتقال به دوره مالی بعدی را ندارند. این حساب‌ها شامل درآمدها، هزینه‌ها و حساب‌های سود و زیان می‌شوند. مراحل بستن حساب‌های موقت به شرح زیر است:

- **بستن حساب‌های درآمد و فروش:** تمامی حساب‌های مرتبط با درآمد و فروش بدهکار می‌شوند و حساب خلاصه سود و زیان بستانکار می‌شود.
- **بستن حساب‌های هزینه:** منظور از حساب‌های هزینه، حساب‌هایی است که با

هزینه مربوط به بدهکاری در ارتباط هستند، به این ترتیب با بستن این بخش، سود و زیان بستانکار مشخص می‌شود.

- **بستن حساب خلاصه سود و زیان:** حساب خلاصه سود و زیان به حساب سود و زیان انباشته منتقل می‌شود. مانده بستانکار نشان‌دهنده سود و مانده بدهکار نشان‌دهنده زیان سال مالی گذشته است.

بستن حساب‌های دائمی

حساب‌های دائمی به حساب‌هایی گفته می‌شود که به سال‌های آینده منتقل می‌شوند و شامل موجودی نقد، موجودی بانک، حساب‌های دریافتی و سرمایه هستند. این حساب‌ها شرایط و جایگاه مالی شرکت را نشان می‌دهند. در حقیقت، حساب‌های دائم به نوعی حساب‌هایی هستند که قابلیت انتقال به سال‌های بعد را دارند. پس از بستن حساب‌های موقت، لازم است حساب‌های دائم نیز بسته شوند. این کار از طریق ثبت سند اختتامیه انجام می‌شود که به این ترتیب، حساب‌های دائم یک شرکت تجاری بسته خواهند شد.

به طور کلی، حساب‌های دائم، وضعیت و جایگاه مالی یک شرکت را نشان می‌دهند. لازم به ذکر است حساب‌های دائم با عنوان حساب‌های ترازنامه‌ای نیز شناخته می‌شوند. این حساب‌ها شامل موجودی نقد و موجودی بانک، تمام حساب‌های دریافتنی تجاری و سرمایه‌ای هستند. چند روش برای بستن حساب‌های دائمی وجود دارد که در ادامه بررسی می‌کنیم:

• روش محاسبه میزان مالیات

براساس قانون مالیات‌های مستقیم، نرخ مالیات عملکرد برابر با ۲۵ درصد سود خالص است. برای محاسبه ذخیره مالیات عملکرد، لازم است ابتدا با توجه به قانون مالیات‌های مستقیم، مواردی مانند درآمدهای معاف از مالیات و هزینه‌های مرتبط با این درآمدها را از مبلغ کل کسر کنیم.

• روش محاسبه اندوخته قانونی

اندوخته قانونی به بخشی از سود خالص سالانه اطلاق می‌شود. مطابق با ماده ۱۴ اصلاحیه قانون تجارت، شرکت‌ها موظف هستند این مبلغ را به عنوان ذخیره قانونی در نظر بگیرند و حفظ کنند. بر اساس این قانون، سالانه ۵ درصد از سود شرکت به عنوان اندوخته قانونی ذخیره می‌شود. این روند تا زمانی ادامه دارد که اندازه اندوخته به ۱۰ درصد سرمایه شرکت برسد. پس از رسیدن به این مقدار، ذخیره بیشتر ضروری نیست و تصمیم‌گیری درباره آن به هیئت‌مدیره واگذار می‌شود.

• انتقال حساب‌ها به دوره مالی بعد

باقی‌مانده این حساب‌ها به‌علاوه سایر حساب‌های دائمی به دوره مالی بعد منتقل می‌شوند. برای انجام این کار، به حساب تراز اختتامیه نیاز داریم. به این صورت که

تمام حساب‌های دائمی با مانده بستانکار را بدهکار و حساب تراز اختتامیه را بستانکار می‌کنیم. در نهایت، مانده حساب‌هایی که بدهکار هستند را بدهکار و تمامی حساب‌های دارای مانده بدهکار را بستانکار می‌کنیم.

با توجه به این مراحل، می‌توانید اطمینان حاصل کنید که تمام حساب‌ها به درستی بسته و اطلاعات مالی شرکت به سال مالی بعدی منتقل شده است.

معرفی راهکار مالی و نرم افزار حسابداری شرکتی دیدگاه چارگون

نرم افزار حسابداری شرکتی دیدگاه چارگون با هدف ارائه بالاترین سطح انعطاف‌پذیری در پیاده‌سازی ساختار کدینگ حسابداری طراحی شده است. این نرم‌افزار به طور ویژه

برای پاسخگویی به نیازهای متنوع شرکت‌های خصوصی و کسب‌وکارهای متوسط و کوچک توسعه یافته و هیچ‌گونه محدودیتی از لحاظ سطوح حساب ندارد. این ویژگی‌ها امکان مدیریت و کنترل دقیق امور مالی این نوع کسب‌وکارها را به بهترین نحو ممکن فراهم می‌کند.

ویژگی‌های برجسته نرم افزار حسابداری شرکتی چارگون

برخی از ویژگی‌های مهم این نرم‌افزار به ترتیب زیر هستند:

- **مدیریت سلسله‌مراتبی همراه با مدیریت متمرکز و یکپارچه حسابداری:** این قابلیت امکان مدیریت بهتر و سازماندهی دقیق‌تر حساب‌ها را فراهم می‌سازد؛ به طوری که حسابداری به صورت متمرکز و یکپارچه مدیریت می‌شود.
- **ارائه صورت‌های مالی دقیق و قابل فهم:** نرم‌افزار قادر است صورت‌های مالی را به شکلی دقیق و شفاف تهیه کند تا برای همه کاربران به راحتی قابل فهم باشد.
- **تقسیم و تخصیص صحیح هزینه‌ها:** امکان تقسیم و تخصیص دقیق هزینه‌ها برای بهینه‌سازی مدیریت مالی فراهم شده است.
- **صرفه‌جویی در زمان با صدور اتوماتیک سند:** نرم‌افزارهای دیدگاه امکان صدور اتوماتیک اسناد (چه از طریق خود نرم‌افزار و چه از طریق نرم‌افزارهای خارجی) را فراهم می‌کنند که این امر به صرفه‌جویی در زمان کمک زیادی می‌کند.
- **حفظ حریم خصوصی و اطلاعات مالی با کنترل دقیق دسترسی:** نرم‌افزار با کنترل دقیق دسترسی، امنیت و حریم خصوصی اطلاعات مالی را تضمین و از دسترسی‌های غیرمجاز جلوگیری می‌کند.

- **شفافیت مالی در امور حسابداری شرکت‌های خصوصی:** این ویژگی به سازمان‌ها کمک می‌کند تا شفافیت بیشتری در امور مالی خود داشته باشند.
- **تصمیم‌گیری بهتر و دقیق‌تر:** با استفاده از این نرم‌افزار، مدیران می‌توانند تصمیمات مالی بهتری بر اساس اطلاعات دقیق و به‌روز بگیرند.
- **انطباق با مقررات مالی و مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور:** این نرم‌افزار با مقررات مالی و مالیاتی کشور کاملاً انطباق دارد.
- **ارتباط با سامانه سناما:** امکان ارتباط و تبادل اطلاعات با سامانه سناما نیز در این نرم‌افزار فراهم شده است.

نرم افزار حسابداری شرکتی دیدگاه چارگون، با این ویژگی‌ها و امکانات گسترده، ابزاری قدرتمند برای مدیریت مالی شرکت‌های خصوصی، کسب‌وکارهای متوسط و کوچک ارائه می‌دهد و بهینه‌سازی کامل امور مالی را ممکن می‌سازد.

برخی نکات مهم در رابطه با ثبت سند

هنگام ثبت سند اختتامیه، باید نکاتی را در نظر داشته باشیم که برخی از آن‌ها به شرح زیر هستند:

- پس از صدور اسناد اختتامیه، تمام اسناد سال مالی دائمی می‌شوند و امکان اصلاح، ویرایش، ثبت سند جدید و حتی حذف اسناد حسابداری از بین می‌رود.
- پس از صدور سند نهایی، تمامی مدارک به صورت خودکار نمایش داده می‌شوند.

به طور کلی، تمامی اسناد بر اساس تاریخ و زمان ایجاد سند شماره‌گذاری می‌شوند

و این شماره‌گذاری به شکل خودکار انجام می‌شود.

- در مواردی که در حساب‌های موقت شامل حساب سود و زیان، موجودی وجود داشته باشد، پیامی با عنوان بستن حساب سود و زیان برای کاربران عمومی ارسال می‌شود. هر موضوع حسابداری دارای اصول خاصی است که باید در کار رعایت شوند.

اگر می‌خواهید سال مالی جدیدی را تعریف کنید، می‌توانید سال مالی جدید را در بخش پیکربندی هر سیستم حسابداری انتخاب کنید و عملیات ایجاد را انجام دهید. پس از ایجاد سال مالی جدید، از بخش عملیات مالی می‌توان سند افتتاحیه را صادر کرد. در صورت بسته شدن کامل سال مالی قبل (ثبت سند اختتامیه)، سند افتتاحیه به صورت خودکار صادر می‌شود.

برای دریافت دموی نرم افزارهای مالی کلیک کنید

سخن پایانی

در این مقاله به بررسی همه‌جانبه سند اختتامیه و آموزش نحوه ثبت آن در نرم‌افزارهای حسابداری پرداخته‌ایم. ثبت صحیح سند اختتامیه در پایان هر دوره مالی بسیار حائز اهمیت است و رعایت نکردن نکات کلیدی در این فرآیند می‌تواند چالش‌های متعددی را ایجاد کند. سند اختتامیه، آخرین سندی است که در سیستم حسابداری ثبت می‌شود. برای ثبت این سند، ابتدا باید حساب‌های موقت شامل حساب‌های درآمد، حساب‌های

هزینه و حساب‌های سود و زیان بسته شوند. سپس حساب‌های دائمی نیز بسته می‌شوند. پس از اتمام این مراحل، امکان ثبت سند اختتامیه فراهم می‌شود.